

ubogemu trpinu manjkalo, katera mu njegov trud in pot neusmiljeno vničuje!

Zdravstveni stan je med ljudmi in živino sedaj, hvala Bogu, prav povoljen in mil; le tu in tam prikazujejo se mali nasledki konezijskega prehlada, a do sedaj še brez posebnih nasledkov.

Bog mili daj tem krajem skoraj zopet prav dobro in rodovitno letino v vsakem obziru. Na zdravje!

M. Rant.

Iz Ljubljane. (Ranjki Viktor Smolé) volil je svojo zapuščino, katera se brez ozira na dragoceno starinsko zbirko površno ceni na najmanj 130.000 gold., kranjskemu muzeju „Rudolfinum“. S tem darilom postavil se je pokojni v vrsto velikih dobrotnikov naše dežele, postavil je sebi in svojemu imenu, izrekoma tudi svojemu stricu Andreju neminljiv spominj. — Da pri svoji oporoki ni prezrl svojih bratovskih dolžnosti, določil je dosmrtni vžitek sadonosne zapuščine svoji sestri Balbini. Slava spominu pokojnega domoljuba!

— (Postava za pogozdovanje Krasa), katero je sklenil deželni zbor kranjski v zadnjem svojem zasedanju, zadobila je Najvišje potrjenje. — Zdaj pa le na noge rojaki postojnskega okraja, da kmalu prerodite krašovske svoje kamnite pašnike v krasne gozde.

— (Gospod dr. Janez Kulavic) nameščen je bil sv. Jožefa dan na kanonikat ad baculum ljubljanske škofije. Po cerkvenem nameščenju povabil je milost. gosp. knezoškof Jakob novega kanonika in več družih duhovnikov na kosilo, pri katerem se je lepo nazdravljalo in enako lepo odzdravljalo. — Kmalu po kosilu pa je novonameščenega kanonika prišel pozdravit gospod deželni predsednik baron Winkler in njegova gospa soproga.

Drugi dan vrnil se je nazaj na Dunaj gospod kanonik dr. Kulavic; v državni zbor pa se je podal gospod knezoškof Jakob in tje tudi vrnil kanonik g. Klun, ki se je pripeljal v Ljubljano k nameščenju svojega sošolca.

— (Dr. Josip Lesar), duhovnik ljubljanske škofije, stričnik ranjkega profesorja Lesarja, bil je 18. sušca na dunajskem vseučilišči promoviran za doktorja bogoslovja.

— (Gospod prof. Pleteršnik), katerega je izvolil mestni odbor ljubljanski za uda deželnega šolskega sveta, nastopi ondotno mesto izpraznjeno vsled odhoda prof. Šukljeja iz Ljubljane.

— (Za „Narodno šolo“) bilo je sv. Jožefa dan v ljubljanski čitalnici javno predavanje, pri katerem je govoril gosp. dr. vitez Bleiweis o duševnih boleznih. Tudi gosp. deželni predsednik baron Winkler in g. deželni glavar grof Thurn prišla sta k predavanju, katero je „Narodni šoli“ na korist vrglo čistega dohodka 130 gold. — Prihodnjič namerava v ravno ta namen govoriti prof. Seneković. — Slava govornikom! Hvala deležnikom!

— (Vabilo k društveni besedi), katero priredi narodna čitalnica ljubljanska 29. marca t. l. V spored: 1. „Same zapreke“, gluma v enem dejanju; preložil Iv. Kalan. — 2. Weckl: „Pomladanska“, polu-zbor. 3. Dvořak: „Zajeta“, dvospev; spremljuje na glasovirji gospodičina Josipina Khamova, poje zbor gospodičin. (Nov.) 4. Nedved: „Nazaj v planinski raj“; mešan zbor. (Nov.) 5. Förster: „Njega ni“, čvetospev; pojó gg. A. Razingar, Iv. Přibil, V. Valenta, Jos. Paternoster. 6. a) Nardini: „Larghetto“, b) Popper: „Maskenballscene“, violoncelo-solo; svira iz posebne prijaznosti gosp. Ph. Luka, spremljuje na glasovirji gosp. vitez Ohm-Janušovski. — Začetek ob 8. uri zvečer. Pristop k „besedi“ imajo izključljivo le čast. p. t. društveniki čitalnice.

Odbor.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — V nedeljo večer bil je v prostorih Nižeavstrijskega obrtnijskega društva podučno-društveni večer, pri katerem je bilo govorenih 9 znanstvenih zanimivih govorov. Shoda vdeležilo se je tudi več poslancev, izmed katerih je spadala večina k nemški stranki, izmed slovanskih pa smo zapazili gospode Jiřeček, Mikiška in dr. Poklukar. Več o tem večeru prihodnjič. Ravno tako obširno govorimo prihodnjič o shodu kmetovalcev, kateri se je vršil ponedeljek in torek. — Izmed poslaniških krogov bo poslancem težko izdatno vdeležiti se obravnav tega shoda, ker se ob enem v državnem zboru skoraj nepretrgoma vrši zanimiva obravnava o pogodbi z družbo severne železnice. Uže v soboto govorili so o tem predmetu z desnice: poročevalec dr. Bilinski, dr. Rieger in Hladik; z leve pa tudi trije, namreč: poročevalec manjšine Herbst, Matscheko in Richter. — Poročevalec Bilinski govoril je primeroma malo dopolnevale v nekoliko svoje tiskano poročilo. Herbst za predlog manjšine ni podal nikakoršnega utemeljenja in se je zato izgovarjal začetkom govora, vladi in večini očitaje, da poslancem za tako važen predlog ne pusti potrebnega časa, njemu pa ne časa za utemeljevanje njegovega predloga.

Kar je dalje govoril o poročilu večine in o njenih predlogih pa je bilo prav Herbstovsko, ker dokazaval je, kako je za nič njen drug predlog in kako še manj vreden je predlog odborov in iz tega je sklepal, da nič ne zna vlada, nič železniški odsek s poročevalcem vred in nič večina, nič in nič in še enkrat nič, to je bil konec, to je bilo jedro njegovega dolzega besedovanja. — Zanimivo je, kako so celó poslanci z leve sodili govor Herbstov in po tem govoru tudi vse delovanje njegovo, reklo se je: on zanikava in uničava vse, kakor je ravnal svoj čas kot minister s svojimi tovariši ministri, kakor je ravnal s svojimi pristaši, tako ravna ves čas in prav tako ravna tudi z vsem, kar se predlaga gledé severne železnice, primerjalo se je na kratko rečeno njegovo delovanje z razkrojilno močjo hudičevega olja. — Kar sta govorila levičarja Matscheko in Richter, ni vredno, da se omenja, bili so za to prav ponesrečeni govori za volilce, v zbornici se ni nihče zmenil za-nje. — Dr. Rieger in Hladik govorila sta mirno in stvarno in govor Riegerjev izrekoma bil je tako nepristransk, narekavan po želji, v tej pravdi doseči ono, kar gospodarsko in denarno državi in državljanom najboljše koristi.

V ponedeljek pričel je razpravo knez Alojzij Lichtenstein, kateremu se je umaknil levičar Peez. — Lichtenstein govoril je proti pogodbi in zato, da železnico prevzame država. — Trdeč, da je nasprotovanje pri tem vprašanju najboljše podpiranje državne koristi, in naglašaje, da je tako važno gospodarsko vprašanje samo tedaj mogoče dobro rešiti, ako se glasuje ne gledé na strankarstvo.

Govornik navajal je nekoliko — proti pogodbi, kar pa je kazalo, da je zelo pičlo podučen. Kar je zato navedel, da se železnica kupi za državo, bili so enako nepomenljivi njegovi financijelni in teoretični razlogi; bolj srečen je bil pri vtemeljevanju praktičnih in političnih razlogov, pri katerih je izrekel menenje, da se bo antisemitizem na Dunaji tedaj zatrl, ako država prevzame železnico, praktično pa je dokazaval, da bo severne železnice družba prav za prav Rothschild vkljub pogodbam ravnal, kakor bo hotel, ker samo dunajski zastopnik te denarne hiše ima toliko letnih dohodkov, kolikor poprek je država prisiljena vsako leto na posodo vzeti.

Za Lichtensteinom govoril je minister Pino in dalje še: dvorni svetovalec Witteh, potem Skopalik, Lienbacher in Obreza. Kakor se razprava na dolgo vleče, ni še misliti, da bi bilo to vprašanje do danes (torek) večer — rešeno. — Minulo soboto popoldne ob 3 umrl je tukaj državni poslanec Tomaž Rayski, iz Poljskega kluba v 73. letu svoje starosti, zapustivši udovo in dva sina. Ranjki bil je zelo slaboten, zgruden starček, oseben prijatelj Smolkov. — Pogreb je bil v pondeljek popoldne. — Zato je bila tudi seja državnega zbora sklenjena krog druge ure, in zvečer tudi ni bilo seje.

V nedeljo večer bil je pri cesarji sijajen obed na čast 88. rojstnemu dnevnu nemškega cesarja Viljema. K temu obedu povabljeni so bili v prvi vrsti poslanik nemškega cesarstva.

Nemška. — Minulo nedeljo praznovali so nemški državljani praznik svojega starega cesarja Viljema pred vsem v slavnostni službi Božji, v slavnostnih govorih na vseučiliščih in v akademiji kakor tudi v slavnostnih obedih. V mestu (Berolinu) vihrajo zastave, mesto je okinčano s cveticami in s kipi cesarja. Cesar sprejel je ude kraljeve družine, knezovske goste, na Pruskem bivajoče kneze, med temi kneza Bismarka. Cesar pokazal se je večkrat pri oknu in se je zahvaljeval zbrani množici ljudstva, katero ga je živahno pozdravljalo. Tudi kneza Bismarka je množica na poti tje in nazaj pozdravljala. Zvečer bila je večerna veselica v kraljevem gradu, na katero je bilo vabljenih devetsto oseb; zvečer bilo je mesto sijajno razsvitljeno.

Za oni denar, ki se je je nabral za darilo knezu Bismarku, kupil je dotični odbor uže rojstno grajščino Bismarkove rodbine z imenom „Schönhausen“, katero mu odbor podari k njegovemu 70. rojstnemu dnevnu, kar je silno nevoljo v zbornici zbudilo. Potihnil je vrš deloma še le tedaj, ko je bilo znano, da se to zgodi po želji Bismarkovi, in pa, da tudi še za druge namene ostane denarja.

Laška. — Iz Rima poroča se o izjavi papeža v odgovoru nemškim plemenitajem, v katerem je med drugim rekel: Bodite zagotovljeni, da me zelo boli, da nemškim katolikom, katere iz srca ljubim, še zmeraj nisem mogel povrniti cerkvenega miru. Vsak čas bil sem pripravljen, Vašemu slavnemu cesarju podati roko k poravnavi; z njim bi se veselil, ako bi dosegla ta namen. Kolikor je v mojih močeh, sem storil; vladi nasproti skazal sem se tako popustljivega, v kolikor sem sploh le mogel in smel. Toda gotovim točkam se nisem mogel in ne smel odpovedati. Ali je morebiti pretirana zahteva, ako odgojo duhovnikov kot izključno pravico škofov zahtevam? O drugih vprašanjih dá se razpravljati in doseči porazumljenje, v tej točki pa cerkev ne more odjenjati. Zakaj se tedaj država dalje ustavlja nameščenju in delovanju duhovnikov. Ti možje imajo pred očmi samo verski blagor farmanov; nič jim ne more bolj ptuje biti, kakor koristi države oškodovati. Za boj pričet proti cerkvi ni nikakoršne politične podlage. Katoliki v Vaši domovini kazali so se zmeraj zveste in dobre podložnike, to so še v zadnji vojski sijajno pokazali. Se li ne bo zgubilo njihovo sočutje, ako se jim stanovitno zadržuje njihove cerkvene pravice. Toda obupati ne smemo; zaupajmo v Boga, da se konečno tudi nemških katolikov usmili in jim mir in prostost povrne.

Nasproti tem pogodbam pa se je zadojo nedeljo v Rimu v pričo kralja in ministrov vložil temeljni kamen za narodni spominek Viktoru Emanuelu.

Tudi vseučilišniki laški začeli so nekaj rogoviliti. V Padovi hoteli so vzdati spominski kamen, na ka-

terem je bil govor najprej o „avstrijski soldateski“, in ko se je ta izraz prepovedal o ptuji vojaški druhali, katera je še za čas avstrijske vlade tam premagala „laške junake“. Ko se tudi tako prenarejen napis ni dopustil, začelo se je rogoviljenje dijakov, katero se je razširilo celó v Turin, in nevarnost enakih nemirov je nastala tudi v Rimu. Vlada laška bila je po teh dogodkih prisiljena v vseh imenovanih mestih zapreti vseučilišča, kar bo pa gotovo tudi pouzročilo razprave v tamošnji zbornici.

K praznovanju rojstnega dneva nemškega cesarja podal se je kraljevi princ v Berolin za dokaz še trajajoče politične zveze med Laško in Nemško.

Črna gora. — Preteklo soboto podal se je naš cesarjevič Rudolf s princesinjo Stefanijo na svojem potovanju po deželah medzemeljskega morja tudi v Črno goro. Na črnogorski meji sprejel ga je knez Nikita in spremljalo je gosta črnogorsko vojaštvo na poti v Cetinje. Tje dospela sta ob 4. popoldne, kjer sta bila enako srčno in prijazno sprejeta. Kmalu po prihodu ogledala sta si pomenljivejša poslopja in zavode. Zvečer po obedu podala sta se na balkon knježevega grada gledat razsvitljava, in tam ju je knez sam zbranemu ljudstvu predstavil oziroma naznanil s klicom: Cesarjeviča in cesarjevičinjo avstrijsko Bog živi! na kar so se izmed ljudstva razlegali klici: živijo in živela! V nedeljo vrnila sta se visoka gosta enako sijajno spremljana v Kotor. Do meje svoje dežele spremlil ju je knez sam, tam se je srčno poslovil, knezevič-naslednik Danilo pa ju je spremil do Kotora, kamor sta se vrnila ob 5. popoldne. Tu sta si ogledala mesto, sta obiskala cerkev, in na trgu pri stolni cerkvi gledala sta koloples kotorske mornarice. Kasneje ogledala sta si tudi pravoslavno cerkev, se poslovila pri kneževiču Danilu in dostojanstvenikih črnogorskih in sta se na čolnu podala v svoj brod „Miramare“, na katerem sta se odpeljala 1/2 7. uri zvečer proti domu, za njima pa vojni barobrod „Trieste“.

Angleška. — Del angleške vojske Sudanske imela je zadnje dni krvavo bitko blizo Suakim-a pri rudečem morji. — Angleška poročila trdijo, da so mnogobrojnejše čete Osmana Digma premagali in sovražnike razpodili, toda z tega, da so se Angleži po bitki vendar le nazaj umaknili, se naravno sklepa, da zmaga Angležev, ako to ime zasluži, nikakor ni bila sijajna. O krivim preroku Mahdi-u pripoveduje se, da je zadnje dni razposlal oklic prebivalcem Arabskim, v katerem se, kakor piše „Nusret“, nahaja tudi sledeče: „Pred Bogom in prerokom spričujem, da nisem segel po meču, da bi si ustanovil svetno kraljestvo, ali pa stanovati v krasni palači, ampak zato, da vernikom prinesem tolažilo in pomoč in jih rešiti iz služnosti, v katero so jih vergli neverniki, in pa da gospodarstvo mohamedanov zopet pride v svojo staro krasno svitlobo. Zato sem pripravljen svoj meč nesti z Hartuma v Dongolo, v Kairo in Aleksandrijo in v vseh teh mestih gospodarstvo zopet izročiti mohamedanom. Z Egipta bom potlej prišel v deželo prerokovo, da od tod izženem Turke, ki tako ne vladajo boljše kot neverniki, da to deželo z obema svetima mestoma zopet izročim sinovam Ismaelovem. Zanesite se na to, sinovi Ismaelovi, da se kmalo prikažem v Vaši sredi z mečem vere“.

Ako bi Mahdi vse mogel, kar obeta, bi Angležem in Turkom še veliko več dal opraviti, kakor do sedaj.

Popravek. Na strani 85. zadnjih „Novic“ št. 11., v drugem odstavku, 6. vrsti za besedo „napredek“ izostal je sledeči stavek: „katerega imamo zabeležiti pod sedanjo vlado, namreč, da se je umaknila ona železna roka.“